

Gemeente Duiven

Accountantsverslag 2024

12 juni 2025 | Concept

Inleiding

Doetinchem, 12 juni 2025

Aan de Gemeenteraad van de gemeente Duiven,

Wij hebben de jaarrekening 2024 van uw gemeente gecontroleerd.

In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen vanuit de controle onder uw aandacht. Daarnaast besteden wij aandacht aan de jaarrekening zelf en aan de interne beheersing.

Dit accountantsverslag kan het beste in samenhang te worden gelezen met de jaarrekening over 2024. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders (hierna: College). Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken. Daarnaast hebben wij beoordeeld of het jaarverslag in overeenstemming is met de jaarrekening. Ons oordeel over de jaarrekening komt tot uitdrukking in de controleverklaring.

Het verslag is uitsluitend bestemd voor het College en de Gemeenteraad en mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Waar relevant gaan onze bevindingen vergezeld van aanbevelingen. De in het verslag opgenomen bevindingen doen geen afbreuk aan ons oordeel over de jaarrekening.

Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de portefeuillehouder financiën. Wij hebben deze rapportage besproken tijdens de bijeenkomst van de auditcommissie op 16 juni 2025.

Met vriendelijke groet,
Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

De heer R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Inhoudsopgave

Samenvatting

Aandachtspunten Raad

Jaarrekening

Interne beheersing

Onze verantwoordelijkheid

Afsluiting

Bijlagen

Samenvatting

Controleverklaring

Wij zijn voornemens een **goedkeurende verklaring** te verstrekken als u de jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2024 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen op 31 december 2024, in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording.

In de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen geconstateerd.

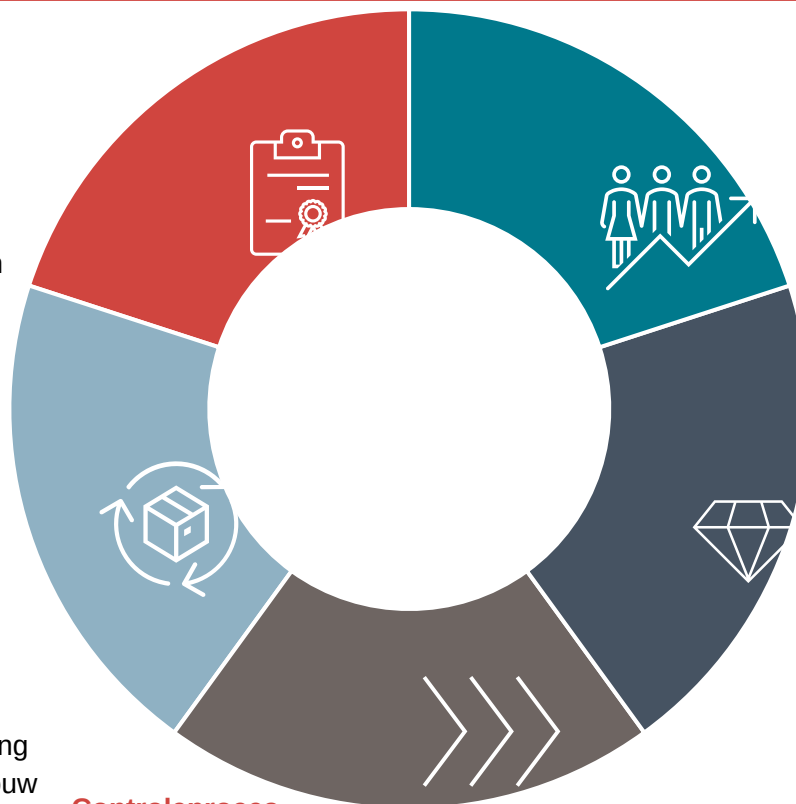
Dit geldt ook voor de SiSa-bijlagen.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het College van B&W heeft in de rechtmatigheidsverantwoording aangegeven wel rechtmatig gehandeld te hebben. Wij zijn van mening dat de rechtmatigheidsverantwoording **<niet>** getrouw is.

De belangrijkste onrechtmatigheden in 2024 zijn:

- € 2,6 miljoen aan begrotingsoverschrijdingen;
- € 0,2 miljoen aan onrechtmatige aanbestedingen

Controleproces

In de managementletter hebben wij onze zorgen geuit over de kwaliteit en uitvoering van de financiële afwikkeling van 2024. Deze zorgen zijn terecht gebleken. De jaarrekening en het bijbehorende dossier waren ruim later gereed dan gepland. Ook was de kwaliteit van de initiële jaarrekening en de aanlevering minder dan vorig jaar.

Financiële positie

Het saldo van baten en lasten is € 0,5 miljoen positief. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt per eind 2024 € 32,1 miljoen. Het benodigde weerstandsvermogen bedraagt € 5,8 miljoen. De ratio is 5,53. Dit is uitstekend..

Vanwege het ravijnjaar in 2028 komt de financiële positie verder onder druk. Het vermogen neemt naar verwachting af.

Interne beheersing

De interne beheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van uw organisatie. Wij hebben enkele verbeterpunten geadviseerd. De belangrijkste zijn:

- Het beter documenteren van de prestatielevering bij inkopen
- Het inrichten van een contractenregister en aanbestedingskalender om meer inzicht te krijgen in de aanbestedingen. Ook goed vastleggen welke aanbestedingsprocedure gekozen is en waarom.
- In het proces van WMO en Jeugdzorg waarborgen dat de prestatielevering wordt gecontroleerd.

Aandachtspunten Gemeenteraad

De Gemeenteraad heeft ons aandachtspunten voor de controle meegegeven. Deze waren:

1. Grondexploitaties VCD: is er inzicht in de verschillende deelgebieden en worden de kosten uitgesplitst?
2. SiSa-regelingen: hoe loopt het proces en hoe wordt de levering van de prestaties bewaakt?
3. Inkoopbeleid: hoe zijn de regels in het inkoopbeleid?

Per vraag hebben wij hierna een antwoord gegeven.

1. Grondexploitatie VCD: is er inzicht in de verschillende deelgebieden en worden de lasten uitgesplitst?

Vorig jaar hebben wij in het accountantsverslag opmerkingen gemaakt over de grondexploitatie Vitaal Centrum Duiven. De grondexploitatie beslaat een gebied waarin veel verschillende onderdelen zitten. Hierdoor bestaat het risico dat deze onoverzichtelijk wordt en minder goed beheersbaar. In 2024 is er een herziening van de grondexploitatie geweest. Daarbij is deze onderverdeeld in 6 deelcomplexen: Liemersplein, Remigiusplein, Woonpark, WPRI Woonzorg, Op de Donk en VCD. In de jaarrekening is dit als 1 grondexploitatie verantwoord, aangezien de Raad dit ook als 1 grondexploitatie heeft vastgesteld. De winsten en verliezen van de verschillende deelcomplexen worden opgeteld.

De boekwaarde van het totaal is € 5,5 miljoen en het verwachte verlies is € 4,2 miljoen (2023: € 4,6 miljoen). Hier is een verliesvoorziening voor getroffen. De onderverdeling per deelcomplex is als volgt:

Deelcomplex	Boekwaarde	Resultaat	Nog te maken lasten	Nog te realiseren baten
Liemersplein	€ 20.953	€ 825.700 N	€ 838.106	€ 0
Op de Donk	€ 62.702	€ 989.900 V	€ 387.032	€ 1.479.626
Remigiusplein	€ 0	€ 282.149 N	€ 293.548	€ 0
Woonpark	€ 457.067	€ 150.545 V	€ 288.515	€ 902.210
WPRI Woonzorg	€ 85.067	€ 463.871 V	€ 993.218	€ 1.561.215
VCD	€ 4.857.429	€ 4.668.212 N	€ 0	€ 95.852
Totaal	€ 5.483.537	€ 4.171.245 N	€ 2.800.419	€ 4.038.903

Aandachtspunten Gemeenteraad

De lasten en baten worden per deelcomplex geadministreerd. We hebben gecontroleerd dat de lasten en baten aan het juiste deelcomplex zijn toegerekend en dat de boekwaarde aansluit met de administratie. De looptijd en omvang van de deelcomplexen is beperkt, waardoor deze beheersbaar zijn.

2. SiSa-regelingen: hoe loopt het proces en hoe wordt bewaakt dat daadwerkelijk is geleverd?

Uw gemeente heeft in 2024 25 SiSa-regelingen. Voor elke SiSa-regeling is een beleidsmedewerker én een financieel adviseur verantwoordelijk. Zij zorgen er samen voor dat de subsidie wordt aangevraagd. Ook zorgen zij dat de informatie beschikbaar is die nodig is om verantwoording af te kunnen leggen in de SiSa-bijlage. De IC medewerker voert hier nog een controle op uit.

Naar aanleiding van de onzekerheden vorig jaar is er extra aandacht voor de prestatieleveringen. Met name de tijdige vaststelling van verstrekte subsidies voor SiSa is van belang.

3. Inkoopbeleid: hoe zijn de regels in het inkoopbeleid?

Het eigen inkoopbeleid dateert uit 2017 en is een gezamenlijk document van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (GR SDL) en de deelnemende gemeenten. Het inkoopbeleid is door het College vastgesteld en is daarom geen onderdeel van het normenkader (van de Raad).

In de landelijke gids Proportionaliteit zijn richtlijnen opgenomen over de te volgen aanbestedingsprocedure. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen 1 op 1 gunnen, meervoudige aanbestedingen, nationale aanbesteding en Europese aanbestedingen. Met bandbreedtes is aangegeven welke aanbestedingsmethode gekozen moet worden, afhankelijk van de omvang van de opdracht. De bandbreedtes zijn met groen, oranje en rood aangegeven. Uitgangspunt is dat bij een inkoop een procedure wordt gekozen die in het groene gedeelte van de bandbreedte zit. Bij een procedure in het oranje gebied, moet onderbouwd worden waarom daarvoor gekozen wordt. Daarbij wordt geadviseerd om inkoopadvies in te winnen bij de RID. Bij een procedure in het rode gebied is een inkoopadvies van de RID verplicht. De beslissing om af te wijken van de procedure uit de gids Proportionaliteit moet worden genomen door het College. Dit is opgenomen in de mandaatregeling.

Uw gemeente heeft de bandbreedtes vanuit de gids Proportionaliteit 1 op 1 overgenomen in het inkoopbeleid.

Uw gemeente toetst de naleving van het gebruik van de gids. Meestal wordt de gids gevolgd.

Jaarrekening

Accountantscontrole

Financiële positie

Overige bevindingen

Rechtmatigheidsverantwoording

Accountantscontrole

Goedkeuringstoleranties

Bij onze controle maken wij gebruik van een door u vastgestelde goedkeuringstolerantie, de materialiteit. De materialiteit wordt gebruikt als grens om te bepalen hoe groot fouten in de jaarrekening maximaal mogen zijn. Omdat niet alle kleine fouten gevonden worden in de controle, wordt de controle uitgevoerd met een uitvoeringsmaterialiteit. Het verschil tussen de materialiteit en de uitvoeringsmaterialiteit vormt de ruimte die vrij gelaten wordt voor eventuele kleine fouten die niet ontdekt zijn tijdens de controle.

Bij de controle van uw jaarstukken hebben wij de volgende materialiteit gehanteerd:

Omschrijving	2024	
	Fouten 1%	Onzekerheden 3%
Materialiteit	€ 1.016.000	€ 3.048.000
Uitvoeringsmaterialiteit	€ 610.000	
Ruimte voor afwijkingen	€ 404.000	
Afwijkingen: Niet-gecorrigeerde controleverschillen	€ 114.000	€ 1.814.000

Gecorrigeerde controleverschillen

Vanuit de interne controle en onze controlewerkzaamheden zijn afwijkingen naar voren gekomen. Deze zijn besproken met het management en gecorrigeerd in de jaarrekening zoals deze voor u ligt. Dit waren met name slordigheden, zoals doorbelasting van kosten die nog niet gedaan waren en afrekeningen die opgenomen waren.

Accountantscontrole

Niet gecorrigeerde controleverschillen

Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de controleverschillen die niet in de jaarrekening 2024 zijn verwerkt. In overleg met u zijn alle individuele afwijkingen groter dan € 30.000 vermeld. De overige afwijkingen onder de rapporteringstolerantie zijn cumulatief opgenomen.

Omschrijving	Getrouwheid	
	Fouten	Onzekerheden
Onzekerheden WMO en Jeugdzorg ZIN		€ 1.704.000
Onzekerheden WMO en Jeugdzorg PGB		€ 110.000
Beklemde middelen te laag verantwoord	€ 114.000	
Overige afwijkingen	€	
TOTAAL	€ 114.000	€ 1.814.000
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	€ 1.016.000	
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)		€ 3.048.000

Accountantscontrole

Hieronder staat een toelichting op de controleverschillen.

! Onzekerheden WMO en Jeugdzorg ZIN

Uw gemeente ontvangt niet van alle zorgaanbieders productieverantwoordingen en controleverklaringen. Daarom is er onvoldoende informatie of de gefactureerde zorg daadwerkelijk geleverd is. Vorig jaar zijn cliënten gebeld om navraag te doen naar de levering van de zorg. Er resteerde daardoor geen onzekerheid. Dit jaar is dat niet gedaan. De resterende onzekerheid is € 1,0 miljoen voor de Jeugdzorg en € 0,7 miljoen voor de WMO. Totaal is dat € 1,7 miljoen.

! Onzekerheden WMO en Jeugdzorg PGB

De persoonsgebonden budgetten (PGB's) worden door de Sociale Verzekeringsbank uitbetaald. Uw gemeente is zelf verantwoordelijk om de levering van de zorg vast te stellen. Dat is dit jaar niet gedaan. De PGB-last is daarom als onzeker aangemerkt voor een bedrag van € 110.000.

! Beklemde middelen te laag verantwoord

Uw gemeente ontvangt subsidies van het Rijk en andere overheden. Het niet bestede deel van de subsidie moet meestal terugbetaald worden. Er is dan sprake van een schuld. Niet voor alle subsidies is deze schuld goed opgenomen. Bij een aantal is deze te hoog en bij een aantal te laag. Per saldo gaat het om een te lage schuld van **€ 114.000**. Dit heeft een negatief effect op het resultaat.

Herziening Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden

Op 21 maart 2025 is het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) gewijzigd. Voor de controle van de jaarrekening geldt vanaf boekjaar 2025 een standaard goedkeuringstolerantie van 2% van de totale lasten **exclusief** toevoegingen aan de reserves. De Raad kan kiezen voor een lagere tolerantie.

De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. De goedkeuringstoleranties van 1% bij fouten en 3% bij onzekerheden komen hiermee te vervallen vanaf boekjaar 2025.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de controleverordening met ingang van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene goedkeuringstoleranties voor de accountantscontrole. We hebben ook geadviseerd de goedkeuringstolerantie niet lager dan 2% te zetten.

Door deze aanpassing kan dit met name bij grote onzekerheden in bijvoorbeeld de prestatieleveringen WMO en Jeugdzorg tot een niet goedkeurende verklaring leiden.

Wij hebben het College van B&W geadviseerd de gevolgen in beeld te brengen.

Accountantscontrole

Fraude en financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Wij zijn verplicht bij wettelijke controleopdrachten in de controleverklaring te rapporteren over fraude en continuïteit. Dit is tot stand gekomen vanuit de maatschappelijke wens tot meer transparantie en inzicht voor de gebruiker van de jaarrekening.

Concreet betekent deze verplichting dat er een sectie 'Controleaanpak frauderisico's' en een sectie 'Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie' in onze controleverklaring is opgenomen. In [bijlage 1](#) staan de teksten die wij in de controleverklaring zullen opnemen.

Fraude

De fraudeparagraaf in de controleverklaring beschrijft hoe wij in onze controle hebben ingespeeld op risico's die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude. In deze beschrijving zijn de volgende elementen opgenomen:

- de frauderisico's die aandacht vereisen bij de controle;
- een verwijzing naar eventuele toelichtingen in de jaarrekening;
- een kort overzicht van de uitgevoerde werkzaamheden;
- een indicatie van de uitkomst van de werkzaamheden van de accountant;
- belangrijke waarnemingen met betrekking tot onderkende frauderisico's.

Onze controleaanpak is opgesteld vanuit onze verplichting tot het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van onze werkzaamheden. Wij hebben onze controleaanpak zodanig ingericht dat de kans op het ontdekken van materiële afwijkingen als gevolg van fraude zo hoog mogelijk is. Hierbij is sprake van professionele oordeelsvorming, rekening houdend met de specifieke omstandigheden en de complexiteit

van de controle. Voor de onderkende frauderisico's hebben wij onze werkzaamheden op het geplande niveau kunnen uitvoeren.

Financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Dit is een paragraaf in de controleverklaring waarin wij uiteenzetten welke controlewerkzaamheden zijn uitgevoerd om de veronderstellingen te toetsen. Het College maakt jaarlijks een gedegen analyse van de financiële positie en vooruitzichten en de accountant moet deze toetsen. In de controleverklaring wordt uiteengezet welke werkzaamheden wij hebben uitgevoerd om de analyse van de directie te toetsen en wat de uitkomsten van die werkzaamheden zijn.

Ook eventuele belangrijke waarnemingen die de accountant ten aanzien van de veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie bij de uitvoering van de werkzaamheden doet, worden vermeld in de controleverklaring.

Accountantscontrole

Naleven verslaggevingsregels

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Wij hebben gecontroleerd of de bepalingen in het BBV zijn nageleefd. Hierin hebben wij geen (belangrijke) afwijkingen vastgesteld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 2 onderdelen, het jaarverslag en de jaarrekening. De kwaliteit van de toelichtingen is van een voldoende niveau.

De afwijkingen ten opzichte van de begroting en de belangrijkste ontwikkelingen per programma zijn in het jaarverslag voldoende toegelicht. In de paragrafen is een nadere toelichting gegeven op de ontwikkelingen.

Jaarverslag

Het jaarverslag met daarin de paragrafen voldoet aan de minimale eisen van het BBV. Wij hebben geen tegenstrijdigheden met de jaarrekening 2024 gezien.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Uw organisatie valt onder de reikwijdte van de Wet Normering Topinkomens. **In de jaarrekening is de voorgeschreven informatie opgenomen.**

Verloop van de controle

De controle is minder soepel verlopen dan vorig jaar. Zoals al in de managementletter aangegeven, hadden wij zorgen over de kwaliteit en de uitvoering van de financiële afsluiting 2024. Bij de start van onze controle bleken deze zorgen terecht.

Bij de start van onze controle was er weliswaar een conceptversie van de jaarstukken, maar deze versie bevatte nog diverse fouten en slordigheden.

Het jaarrekeningdossier bevatte onvoldoende onderbouwingen om de controle te kunnen uitvoeren. In overleg met de ambtelijke organisatie zijn we daarom later met de controle gestart.

We hebben het College van dringend geadviseerd in te zetten op de versterking van de financiële afdeling om de kwetsbaarheid te verminderen en de kwaliteit te vergroten. Ook het verbeteren van de controlfunctie is belangrijk.

Het controleproces evalueren wij met de ambtelijke organisatie. De afwikkeling van de controle was niet conform planning.

Wij kijken wel terug op een goede samenwerking gedurende dit proces en hebben samen opgetrokken om de werkzaamheden voor de jaarstukken - binnen de mogelijkheden - zo snel als mogelijk af te ronden.

Rechtmatigheidsverantwoording

Kaderstelling

De financiële verordening (gebaseerd op artikel 212 gemeentewet) en de controleverordening (gebaseerd op artikel 213 van de gemeentewet) zijn aangepast op de inrichting van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

De financiële verordening is op 10 december 2024 door de Gemeenteraad vastgesteld. Deze geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2024. De controleverordening is niet gewijzigd.

Het normenkader is op 10 december 2024 door de Gemeenteraad vastgesteld.

Onze bevindingen over de rechtmatigheidsverantwoording

In artikel 9 lid 2 van de financiële verordening heeft de Gemeenteraad de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording op 3% van de lasten en de dotaties de aan reserves bepaald. Deze 3% grens geldt voor het totaal van de onrechtmatigheden in het begrotings-, voorwaarden- en M&O-criterium. Op basis van de voorliggende jaarrekening is dit een bedrag van € 3.048.000.

In de rechtmatigheidsverantwoording heeft het College aangegeven rechtmatig gehandeld te hebben. De totale onrechtmatigheden zijn € 2,9 miljoen en zijn lager dan de verantwoordingsgrens van € 3.048.000. Dit was vorig jaar ook zo. Vorig jaar hoefden alleen de niet acceptabele begrotingsoverschrijdingen als onrechtmatigheid te worden meegenomen. Dat was een bedrag van € 0,2 miljoen. Op basis van de nieuwe kadernota Rechtmatigheid, telt nu het hele bedrag aan begrotingsoverschrijdingen mee, ook het acceptabele gedeelte. Dit is een bedrag van € 2,7 miljoen.

Vorig jaar was de onrechtmatigheid van het M&O beleid als gevolg van identificatie binnen

de WMO € 1,1 miljoen. Deze telt dit jaar volgens de nieuwe eisen niet meer mee als onrechtmatigheid. De onrechtmatigheden in de Europese aanbestedingen zijn € 240.000 ten opzichte van € 79.000 vorig jaar.

In onderstaande tabel is een vergelijking gemaakt van de onrechtmatigheden dit jaar en vorig jaar per rechtmatigheidscriterium.

	2023		2024	
	Totaal	Onrechtmatig	Totaal	Onrechtmatig
Begrotingscriterium	€ 1.571.000		€ 2.654.000	€ 2.654.000
-Acceptabel	€ 1.339.000		€ 425.000	
-Niet acceptabel	€ 232.000	€ 232.000	€ 2.229.000	
Voorwaardencriterium (niet acceptabel)	€ 79.000	€ 79.000	€ 244.000	€ 244.000
M&O criterium (niet acceptabel)	€ 1.069.000	€ 1.069.000	€ 0	€ 0
Totaal	€ 2.719.000		€ 2.898.000	
Onrechtmatig		€ 1.380.000		€ 2.898.000
Totaal niet acceptabel	€ 1.380.000		€ 2.473.000	

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften voor de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door de Gemeenteraad hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording een/geen getrouw beeld geeft. De jaarrekening en het jaarverslag bevat alle voorgeschreven informatie.

Rechtmatigheidsverantwoording

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de tekst voldoet aan het voorgeschreven model.

Er zijn drie criteria vastgesteld om financiële rechtmatigheid concreet te maken, te weten:

- [1] het voorwaarden criterium
- [2] het begrotingscriterium en
- [3] misbruik en oneigenlijk gebruik.

Bij het opstellen van de jaarrekening legt het College van B&W in de rechtmatigheidsverantwoording verantwoording af over deze drie criteria.

[1] Voorwaarden criterium

Het voorwaarden criterium schrijft voor dat financiële handelingen alleen mogen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals opgenomen in de wet of in een verordening.

Het voorwaarde criterium komt met name voor in de processen:

- Europese aanbestedingen
- Subsidieverstrekingen
- Uitkeringen (gemandateerd aan GR SDL)
- WMO en Jeugdzorg
- Treasury

Er zijn geen fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens.

- Europese aanbestedingen

In 2024 zijn 3 aanbestedingen onrechtmatig uitgevoerd. Het gaat om een totaalbedrag van € 240.000. Dit betreft aanbestedingen voor onderhoud van riolering, groenonderhoud en de levering van vuilniszakken. In al deze gevallen is er geen sprake van een (raam)contract, of is het contract onterecht verlengd.

- Subsidieverstrekingen

Vanuit de verbijzonderde interne controle komen formele fouten naar voren. Bij de subsidieverstrekingen is 5x de aanvraag niet tijdig ingediend en is 1x de beschikking niet tijdig afgegeven. Bij 1 aanvraag was er geen begroting en bij 1 aanvraag was de jaarrekening er niet.

Bij de subsidievaststellingen is 4x de aanvraag niet tijdig ingediend en is 4x de beschikking te laat afgegeven.

Dit leidt niet tot financiële onrechtmatigheden.

- WMO en Jeugdzorg

Ook bij de WMO en Jeugdzorg zijn er formele fouten. Dit zijn het niet vastleggen van de identiteit van de aanvrager, het te laat afgeven van een beschikking en inconsistenties tussen systemen en documenten. Ook deze leiden niet tot financiële onrechtmatigheden. Overigens hebben wij een aantal bevindingen gedaan, die aanvullend op die van de VIC zijn.

- Wet Fido en bijbehorende regelingen

Niet-financiële onrechtmatigheden in verband met het niet naleven van bepalingen in de wet Fido en bijbehorende Regelingen moeten worden opgenomen en toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering. Deze zijn er niet.

Rechtmatigheidsverantwoording

- Oordeel voorwaardencriterium

Wij hebben vastgesteld dat de uitkomsten van de interne controle op het voorwaardencriterium juist en volledig zijn en dat het voorwaardencriterium niet leidt tot fouten voor vermelding in de rechtmatigheidsverantwoording.

Een vereiste toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering over het volgen van het interne inkoopbeleid is opgenomen.

[2] Begrotingscriterium

Het budgetrecht bepaalt dat de Gemeenteraad toestemming geeft om het te realiseren beleid per programma binnen de vastgestelde begroting uit te voeren. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting onrechtmatig is, zowel overschrijdingen als onderschrijdingen.

In de rechtmatigheidsverantwoording worden alleen de afwijkingen toegelicht die niet passen in de afspraken tussen de Gemeenteraad en het College en boven de verantwoordingsgrens uit komen. De Gemeenteraad wordt expliciet gevraagd in te stemmen met deze afwijkingen bij de vaststelling van de jaarrekening.

- Meer lasten dan begroot

Er is bij 2 programma's een overschrijding van de lasten ten opzichte van de begroting. Hiervoor is een voldoende toelichting opgenomen in de jaarrekening. Deze overschrijdingen zijn lager dan de verantwoordingsgrens van € 3.048.000.

- Minder lasten dan begroot

Op 4 programma's zijn de gerealiseerde lasten minder dan begroot. Het is gebruikelijk binnen uw organisatie om afwijkingen van deze aard bij de jaarstukken te vermelden. De afwijkingen tellen daarom niet mee als begrotingsonrechtmatigheid.

- Meer of minder baten dan begroot

Op alle programma's zijn er meer of minder baten dan begroot. In de financiële verordening is in artikel 11 lid 6 geregeld dat melding van deze afwijkingen in de jaarrekening als tijdig wordt gezien. Dit is gedaan. De afwijkingen tellen daarom niet mee als begrotingsonrechtmatigheid.

- Investeringskredieten

Er zijn 7 investeringen gedaan die hoger waren dan het door de Gemeenteraad vastgestelde krediet. Het gaat om een totaalbedrag van € 62.000. Dit telt mee als onrechtmatigheid.

We hebben het College geadviseerd de monitoring op de kredieten aan te scherpen en tijdig extra krediet te vragen om overschrijdingen te voorkomen.

- Oordeel begrotingsrechtmatigheid

Wij hebben vastgesteld dat het begrotingscriterium niet hoeft te worden toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Een toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering hierover is wel opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

[3] Misbruik en oneigenlijk gebruik

Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving heeft een vertaling plaatsgevonden naar de opzet van de interne organisatie.

- M&O beleid ontbreekt

Er is geen vastgesteld beleid opgesteld voor het voorkomen van Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O beleid). Dit is toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Toelichting in paragraaf bedrijfsvoering

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording is het een vereiste dat het College in de paragraaf Bedrijfsvoering een toelichting geeft op alle afwijkingen die zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Daarnaast dient te worden beschreven welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

- Rapportagegrens

In artikel 9 lid 3 van de financiële verordening is opgenomen dat in de paragraaf Bedrijfsvoering fouten of onduidelijkheden groter dan € 15.000 worden toegelicht.

- Uitvoering verbijzonderde interne controle

De verbijzonderde interne controle is door de organisatie zelf uitgevoerd. De toelichting in de paragraaf Bedrijfsvoering omvat **geen** beschrijving van hoe de verbijzonderde interne controle heeft plaatsgevonden en hoe deze is verlopen.

- Toelichting fouten en onduidelijkheden rechtmatigheid

Wij hebben vastgesteld dat alle onrechtmatigheden zoals vermeld in de rechtmatigheidsverantwoording, zijn toegelicht in de paragraaf Bedrijfsvoering met maatregelen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Om de begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen wordt de financiële functie verbeterd. Bij de maandelijkse gesprekken met budgethouders zullen expliciet de (mogelijke) begrotings- en kredietoverschrijdingen worden besproken.

Voor de onrechtmatigheden in de aanbestedingen wordt onderzocht of de registratie van contracten en aanbestedingen verbeterd kan worden.

Rechtmatigheidsverantwoording

- Intern inkoopbeleid

Wanneer de normen uit de gids Proportionaliteit herhaaldelijk niet worden nageleefd of wanneer de documentatie en/of motivering ervan ontoereikend is, wordt van het College van B&W verwacht hierover te rapporteren via de paragraaf Bedrijfsvoering.

Uw organisatie heeft eigen inkoopbeleid vastgesteld waarin de gids Proportionaliteit is uitgewerkt.

Bij de interne controle op de Europese aanbestedingen is niet geconstateerd dat dat veelvuldig is afgeweken van het eigen inkoopbeleid. Er is ook niet expliciet op getoetst. Op basis hiervan kan niet gerapporteerd worden over het al dan niet volgen van de gids Proportionaliteit.

Wij hebben het College geadviseerd verbijzonderde interne controle uit te voeren op de gevolgde inkoopprocedures met een contractwaarde onder de Europese aanbestedingsgrens en hierover in de paragraaf Bedrijfsvoering te rapporteren.

Landelijke ontwikkelingen rechtmatigheidsverantwoording

Op 21 maart 2025 is het besluit genomen om het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en het Besluit begroting en verantwoording (BBV) te wijzigen. De rechtmatigheidsverantwoording is formeel toegevoegd aan het BBV. Het is vanaf 2025 een verplichting om in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording op te nemen, waarin fouten en onduidelijkheden worden toegelicht. De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording is gelijk gesteld aan de goedkeuringstolerantie van de accountant, zijnde maximaal 2% van de **totale lasten**.

Wij hebben het College geadviseerd wederom de financiële verordening met ingang van 1 januari 2025 te actualiseren op basis van deze herziene verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat over 2024 en de financiële positie van uw organisatie per 31 december 2024.

Saldo van baten en lasten

Het gerealiseerde saldo van baten en lasten is € 0,7 miljoen negatief. Na bestemming is dat € 0,5 miljoen positief.

Van begroting naar realisatie

In de primitieve begroting was uitgegaan van een saldo voor bestemming van € 3 miljoen negatief en na bestemming € 0,6 miljoen negatief. Dit is tussentijds bijgesteld naar € 5,6 miljoen negatief voor bestemming en € 3,5 miljoen negatief na bestemming. Gerealiseerd is dus € 0,7 miljoen negatief voor bestemming en € 0,5 miljoen positief na bestemming.

De positieve afwijkingen zijn € 5,7 miljoen. De grootste hiervan zijn:

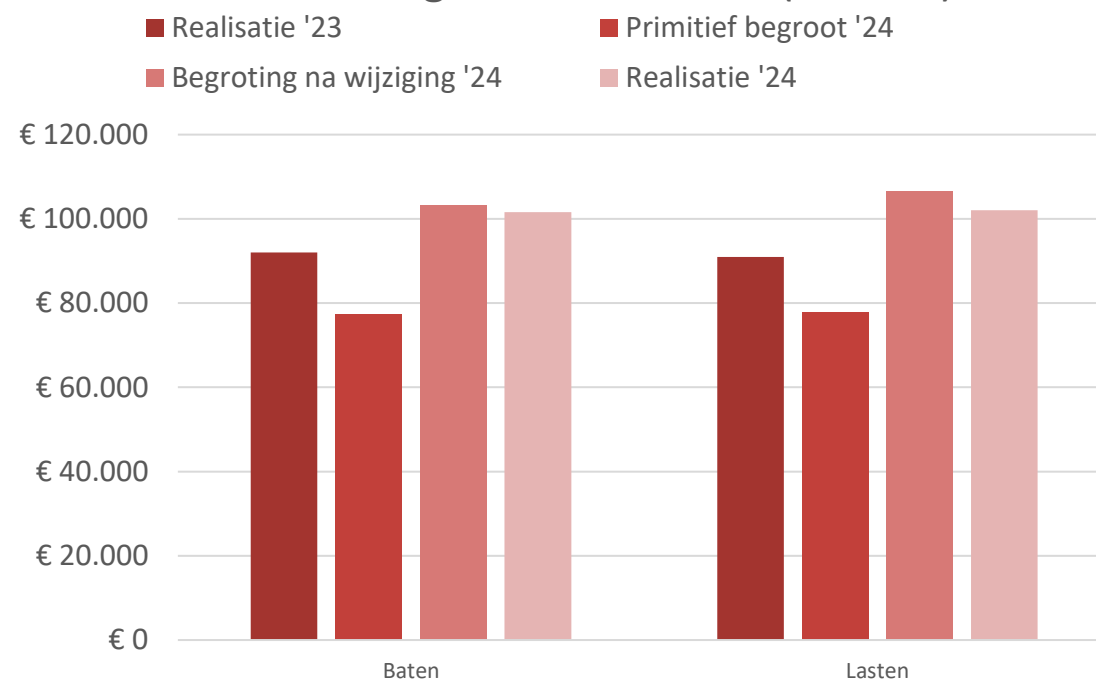
- € 1,4 miljoen meer ontvangen voor opvang Oekraïners dan aan lasten gemaakt. Dit overschot hoeft niet terugbetaald te worden;
- € 1,1 miljoen tussentijdse winstneming op het bedrijventerrein Innofase;
- € 0,4 miljoen lagere voorziening op het complex Vitaal Centrum Duiven als gevolg van de herziening;
- € 0,3 miljoen positief resultaat bij afsluiting complex Seingraaf.

De nadelen zijn in totaal € 1,7 miljoen. De belangrijkste zijn:

- € 0,8 miljoen extra storting in de voorziening voor de pensioenen van wethouders. Vorig jaar is bij de controle geconstateerd dat niet voor alle wethouders een voorziening was gevormd. Dit is in 2024 alsnog gedaan;
- € 0,7 miljoen hogere uitgaven voor de WMO en Jeugd met name door hogere tarieven.

In onderstaande grafiek is het verloop van de baten en lasten inclusief reservemutaties weergegeven.

Ontwikkeling baten en lasten (x 1.000)

Financiële positie

Incidentele baten en lasten

De incidentele baten zijn € 25,9 miljoen en de incidentele lasten € 22 miljoen. Het incidenteel resultaat is dan € 3,9 miljoen positief. Het structurele resultaat is € 3,4 miljoen negatief. Deze zijn fors en vertekenen het structurele beeld.

De grootste incidentele lasten zijn:

- € 14,2 miljoen storting in de algemene reserve door de opheffing van diverse bestemmingsreserves en de geblokkeerde reserve;
- € 3,6 miljoen mutaties in de grondexploitaties. Dit betreft het saldo van baten en lasten en de winstnemingen;
- € 2,6 miljoen lasten voor de opvang van ontheemden uit de Oekraïne.

Bij de incidentele baten zijn de grootste posten:

- € 12,7 miljoen vrijval van de geblokkeerde reserve in de algemene reserve;
- € 3,9 miljoen bijdrage van het Rijk voor de opvang van ontheemden uit de Oekraïne;
- € 3,6 miljoen mutaties in de grondexploitaties. Dit is hetzelfde als de lasten, omdat de mutaties zowel als baten als lasten moeten worden verwerkt;
- € 1,7 miljoen onttrekking uit de algemene reserve ter dekking van lasten van verschillende projecten;
- € 1,1 miljoen tussentijdse winstneming Innofase.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is per ultimo 2024 € 41,2 miljoen (2023: € 42 miljoen). Hiervan zit € 32,1 miljoen in de algemene reserve (2023: € 18,6 miljoen) en € 8,7 miljoen in de bestemmingsreserves (2023: € 22,3 miljoen). Het restant is het resultaat boekjaar.

De toename van de algemene reserve en afname van de bestemmingsreserves komt door de vrijval van de geblokkeerde reserve van € 12,7 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd aan de algemene reserve.

De ratio van het weerstandsvermogen is 5,53. Er is € 32,1 miljoen beschikbaar vanuit de algemene reserve. De benodigde capaciteit is € 5,8 miljoen.

Vorig jaar was de ratio 3,05. De toevoeging van de geblokkeerde reserve aan de algemene reserve heeft de ratio flink verhoogd. Met het ravijnjaar in aantocht, geeft dit meer ruimte om (kort structurele of incidentele) tegenvallers op te vangen.

Overige bevindingen

Schattingen

Het opstellen van de jaarrekening vereist dat de organisatie oordelen vormt en schattingen maakt, die van invloed zijn op de toepassing van de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van de baten en lasten.

De schattingen en de hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die, gegeven de omstandigheden, als redelijk worden beschouwd.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Een goed inzicht in de jaarrekening vraagt kennis van de gemaakte schattingen. Deze lichten wij hier kort toe.

Voorziening onderhoud accommodaties

Uw gemeente heeft onderhoudsvoorzieningen voor de algemene, culturele en sportaccommodaties. Per ultimo 2024 zit er € 2,6 miljoen in de voorziening (2023: € 2,6 miljoen). De onderhoudsplannen die hieraan ten grondslag liggen zijn actueel. Er wordt gerekend met een kostenstijging van 2% per jaar. De afgelopen jaren was de inflatie hoger dan deze 2%. Het risico is dan dat de voorziening niet toereikend is.

We hebben het College van B&W geadviseerd de indexatie van de kosten aan te lasten sluiten met de werkelijke indexatie.

Voorziening pensioenen wethouders

De voorziening heeft een stand per ultimo 2024 van € 2,9 miljoen (2023: € 2 miljoen). De rekenrente is verlaagd, waardoor een hogere stand van de voorziening nodig is. Daarnaast kwam vorig jaar uit de controle naar voren dat 6 voormalig wethouders niet meer in de voorziening waren opgenomen. Deze is in het verleden vrijgevallen. Het College heeft er voor gekozen voor deze wethouders toch weer een pensioenvoorziening te vormen.

In totaal is er € 0,9 miljoen toegevoegd. De uitbetaalde pensioenen zijn onttrokken aan de voorziening voor € 70.000.

Voorziening wachtgeld wethouders

Uw gemeente heeft een voorziening voor het wachtgeld van de wethouders. De stand is ultimo 2024 € 0,4 miljoen (2023: € 0,5 miljoen). In 2024 is voor 1 wethouder € 0,3 miljoen aan de voorziening toegevoegd. Er is € 0,3 miljoen uitbetaald en € 0,1 vrijgevallen door neveninkomsten. Deze worden gekort op het wachtgeld. We kunnen instemmen met de voorziening.

Voorziening afwikkeling complexen

Vanuit deze voorziening worden de nog te maken lasten van de grondexploitaties die al zijn afgesloten gedekt. Per ultimo 2024 zit er € 0,7 miljoen in deze voorziening (2023: € 0,1 miljoen). De toename komt door de nog te maken lasten voor Seingraaf, Graafstaete en de Ploen. Deze grondexploitaties zijn in 2024 afgesloten.

Voorziening groot onderhoud pand VCD

Deze voorziening heeft een stand van € 34.000 (2023: € 92.000). Het onderhoud aan het pand VCD wordt aan deze voorziening onttrokken. In 2024 was dat € 157.000. Er is € 99.000 toegevoegd.

Voorziening A15

Er zijn geen mutaties geweest in deze voorziening. De gemaakte lasten gerelateerd aan de A15 worden aan deze voorziening onttrokken. De stand ultimo 2024 is € 0,5 miljoen (2023: € 0,5 miljoen).

Overige bevindingen

Voorziening onderhoud wegen

De stand van de voorziening is per eind 2024 € 12,5 miljoen (2023: € 11,4 miljoen). De voorziening is gebaseerd op een onderhoudsplan. Dit onderhoudsplan is op hoofdlijnen, waardoor niet altijd even duidelijk is van welke wegen het onderhoud vanuit de voorziening wordt gedekt. Als ook onderhoud wordt onttrokken van wegen die niet in het plan zitten, wordt de voorziening mogelijk te laag.

In 2024 is €1 miljoen onttrokken voor onderhoud. De toevoeging is € 2,2 miljoen

We hebben het College geadviseerd het onderhoudsplan op meer detailniveau uit te werken en de voorziening daarop aan te passen.

Voorziening riolering

Deze voorziening heeft een stand van € 12,9 miljoen (2022: € 12,6 miljoen). Een tekort op het product riolering wordt onttrokken aan de voorziening en een overschot wordt toegevoegd. Het overschot was in 2024 € 0,2 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd.

De begrote baten en lasten voor riolering zijn opgenomen in het Watertakenplan. Op basis van dit plan is de verwachte stand van de voorziening eind 2024 € 11,7 miljoen. De werkelijke stand is dus € 1,1 miljoen hoger. Omdat het geld voor riolering bestemd is, mag dit niet vrijvallen.

We hebben het College geadviseerd de voortgang van de uitvoering van het rioleringsplan te monitoren.

Grondexploitaties

Uw gemeente heeft per ultimo 2024 4 actieve grondexploitaties, waarvan 1 woningbouw en 3 bedrijventerreinen. Vorig jaar waren dat er 6. De complexen Seingraaf, Graafstaete en Werkterp De Ploen zijn afgesloten in 2024. Graafstaete 2 is in exploitatie genomen in 2024. Deze exploitatie heeft een verwacht positief resultaat van € 1,7 miljoen.

De boekwaarde van de grondexploitaties is € 6,7 miljoen (2023: € 2,3 miljoen). De nog te maken lasten bedragen € 6,8 miljoen en de nog te realiseren baten € 21,3 miljoen.

De grondexploitatie VCD is herzien. Dit heeft geleid tot een verbetering van het resultaat. De verliesvoorziening is daarom met € 0,4 miljoen vrijgevallen en heeft nu een stand van € 4,2 miljoen (2023: € 4,6 miljoen).

De grondexploitaties worden nu jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld bij de jaarrekening. De Raad heeft beperkt invloed op de inhoud van de grondexploitaties. Een wijziging van de grondexploitaties leidt dan direct tot een aanpassing van de jaarrekening.

We hebben het College daarom geadviseerd de grondexploitaties eerder dan de jaarrekening vast te laten stellen.

Overige bevindingen

Jaarrekeningposten

Kosten verbonden partijen

Uw gemeente betaalt bijdragen aan verbonden partijen voor de uitvoering van taken. Nog niet van alle verbonden partijen zijn definitieve jaarrekeningen ontvangen. Een deel van de lasten is gebaseerd op concept jaarrekeningen en kan daarom nog wijzigen.

Baten en lasten gymonderwijs

Voor het gymonderwijs worden gymzalen van de gemeente gehuurd. Vanuit de afdeling Vastgoed wordt dit in rekening gebracht bij de afdeling Sociaal Domein. Het budget voor het gymonderwijs is verhoogd. Voor dit hele extra budget zijn door de afdeling Vastgoed onterecht facturen gestuurd. Hierdoor zijn zowel de baten als de lasten voor gymonderwijs te hoog. Het gaat om een bedrag van € 83.000. Dit heeft geen effect op het resultaat.

Interne beheersing

IT omgeving

Op basis van boek 2, artikel 393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek moet de accountant in zijn verslag aandacht besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht. Voor onze controle maken we in een beperkte mate gebruik van de automatiseringsomgeving.

Risico's interne beheersing

Bij de interimcontrole hebben wij de algemene beheersing, de inrichting van de processen en de interne beheersingsmaatregelen beoordeeld. Naar aanleiding hiervan hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen in de managementletter gerapporteerd aan het College van B&W en besproken met de auditcommissie.

In de managementletter hebben wij per proces aangegeven welke bevindingen en risico's wij zien. Wij hebben hiervoor (mogelijke) interne beheersingsmaatregelen voorgesteld om de risico's af te dekken. Om voldoende controlezekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening geen materiële afwijkingen bevat als gevolg van het ontbreken van deze (voldoende) maatregelen, hebben wij aanvullende werkzaamheden moeten verrichten.

Interne beheersing

De belangrijkste conclusies uit de managementletter zijn onderstaand weergegeven:

Prestatielevering inkoop

De prestatie akkoordverklaarder toetst de prestatielevering en geeft hiervoor goedkeuring in het financiële systeem Key2Financiën. Een bewijs van de prestatieleveringen wordt uit praktische overwegingen niet altijd bewaard of niet altijd verkregen van de leverancier. Het risico is onrechtmatige inkopen en uitstroom van middelen.

We hebben het College geadviseerd beter te onderbouwen hoe de prestatie is vastgesteld en het controlebewijs te bewaren.

Naleving Europese aanbestedingsregels

Het aanbesteden is bij de budgethouder belegd. De budgethouder besluit zelfstandig welke vorm van aanbesteding wordt gevolgd. Inkoopadvies bij de RID is op vrijwillige basis. Er is onvoldoende informatie beschikbaar of het is lastig om informatie te verkrijgen waaruit blijkt waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure is gekozen. Er is ook nog geen aanbestedingskalender opgesteld om zo inzichtelijk te krijgen wanneer welke aanbesteding moet starten. De volledigheid van het contractenbeheer is ook niet gewaarborgd. De grootste contracten zijn wel in beeld.

Door het ontbreken van zichtbare beheersingsmaatregelen en een signaleringsmiddel wordt het risico gelopen dat een aanbesteding niet of niet tijdig volgens de juiste spelregels wordt gedaan en is sprake van een onrechtmatigheid. Bij de Europese aanbestedingen gaat het om grote bedragen. De materialiteitsgrens wordt daardoor snel bereikt en kan daarmee invloed hebben op de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij hebben het College geadviseerd toe te zien op de tijdigheid, volledigheid en de juistheid van de aanbestedingen door het inrichten en gebruiken van een contractenregister en een aanbestedingskalender. Daarnaast adviseren wij u om goed vast te leggen waarom voor een bepaalde aanbestedingsprocedure gekozen is. Deze vastlegging is nodig om een snelle toets te doen op de juistheid van de aanbestedingen.

Prestatielevering WMO en Jeugdzorg

Uw gemeente is afhankelijk van een controleverklaring van de zorgorganisaties (WMO en Jeugd) om vast te kunnen stellen of de ingekochte zorg juist en volledig wordt verantwoord. Het moment van ontvangst hiervan bepaalt het moment van de afwikkeling van de jaarrekening.

Het risico bestaat dat de betaalde zorg onrechtmatig is, omdat de prestatielevering niet aangetoond kan worden.

Wij hebben het College geadviseerd de controle van de zorgaanbieders zodanig in te richten dat de gemeente zelfstandig vaststelt dat de zorg rechtmatig is geleverd.

In de afgelopen jaren werd achteraf een steekproef gedaan op cliënten van zorgaanbieders waarvan geen controleverklaring bij de productieverantwoording werd ontvangen. In 2024 is dit nog niet gedaan. Aanvullend daarop worden ook klanttevredenheidsonderzoeken gedaan.

Onze verantwoordelijkheid

Onze opdracht

De jaarrekening 2024 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het College van B&W. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 1.016.000 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 3.048.000 (3% van de lasten). Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. Dit betekent dat op een aantal vormen van overige dienstverlening aanvullende voorwaarden van toepassing zijn, dat voor sommige soorten van overige dienstverlening beperkingen gelden en dat sommige soorten dienstverlening niet toegestaan zijn.

Naast de controle van de jaarrekening hebben wij géén overige diensten en/of adviesopdrachten uitgevoerd. De voor uw organisatie in 2024 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid.

Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in

strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het College van B&W van de organisatie. Ingeval van fraude door het College van B&W melden we dit aan de Gemeenteraad.

Wij merken op dat onze werkzaamheden niet specifiek gericht zijn op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het College van B&W.

De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn werkzaamheden. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Er is wel een niet materiële integriteitskwestie geweest waarbij goederen niet volgens het eigen inkoopbeleid zijn aangekocht. Hiervoor heeft de directie en het College voldoende compenserende maatregelen getroffen.

Wij hebben hierop extra onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd die de conclusie dat het een niet materiële integriteitskwestie is, ondersteunen.

Afsluiting

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door de Gemeenteraad, op de website van uw gemeente, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

De wetgeving rondom de WNT (Wet Normering Topinkomens) geeft aan dat de WNT-verantwoording door de organisatie op internet gepubliceerd moet worden voor een periode van tenminste zeven jaar. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

Afsluiting

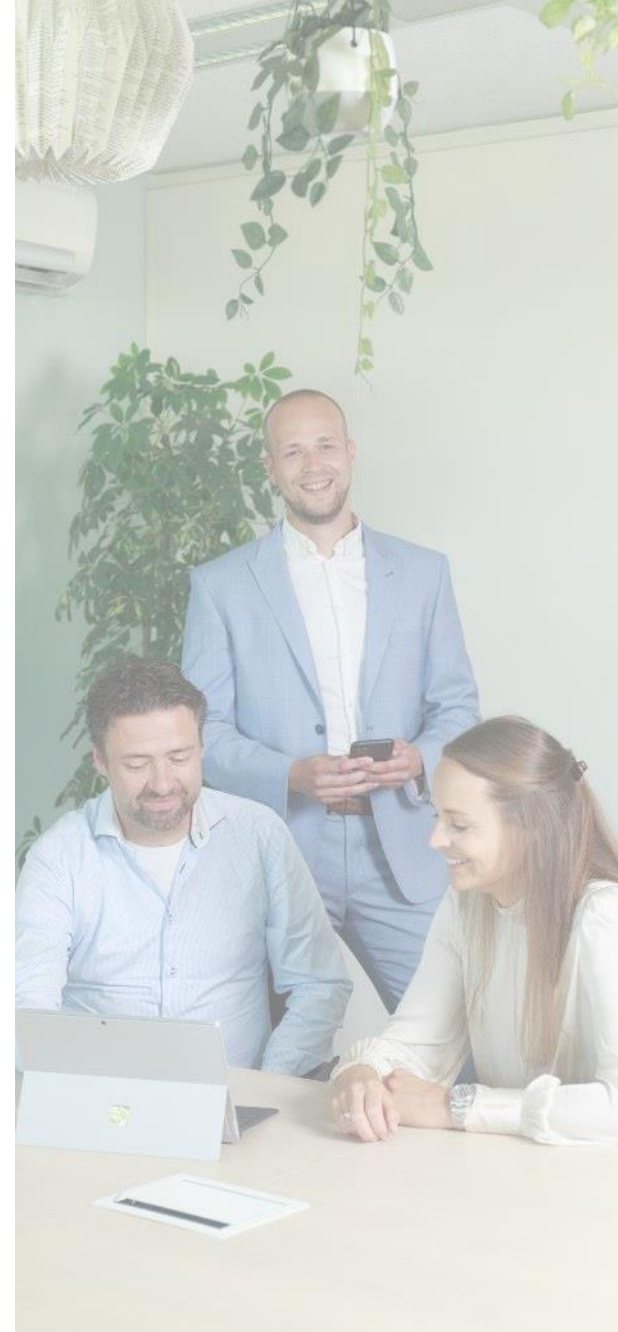
Wij willen graag van deze gelegenheid gebruik u en uw medewerkers te bedanken voor de prettige samenwerking en open communicatie tijdens onze controlewerkzaamheden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman Accountants Fiscalisten

De heer R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Bijlage controleverklaring

In de volgende bijlagen geven wij de tekst weer welke wij zullen opnemen in de controleverklaring inzake

- fraude
- veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

Dit is niet de volledige tekst van de controleverklaring.

Bijlage controleverklaring fraude

Bijlage controleverklaring veronderstellingen financiële risico's

Bijlage controleverklaring fraude

Fraude

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude. In onze controleaanpak hebben wij generieke en specifieke controlewerkzaamheden uitgevoerd die inspelen op deze risico's.

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Wij zijn tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor signalen van fraude. De uitkomsten van de controlewerkzaamheden hebben wij geëvalueerd. Daarbij hebben we overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van de directie als ook aan anderen binnen de organisatie. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang. Uit het geheel van onze werkzaamheden volgden geen signalen, specifieke aanwijzingen of vermoedens van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn hieronder weergegeven.

Bijlage controleverklaring fraude

Geïdentificeerd frauderisico

MO: Beïnvloeden schattingen en doorbreking interne beheersing

De directie/het College van B&W heeft een unieke positie om fraude te plegen, omdat ze in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken.

Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het de directie. Wij hebben in dat kader bijzondere aandacht gehad voor tendenties in schattingen als gevolg van mogelijke druk op de directie/het College van B&W om het resultaat te beïnvloeden.

Controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op doorbreking van de interne beheersing moeten mitigeren, waaronder de ingebouwde waarborgen in de processen met betrekking tot handmatige journaalposten.

In respons op de bevindingen vanuit deze werkzaamheden hebben wij journaalposten geselecteerd op basis van risicocriteria, journaalposten gegenereerd tijdens het proces van opmaken van de jaarrekening met mogelijk resultaat sturend effect.

Wij hebben bij de controlewerkzaamheden specifieke aandacht gehad voor eventuele manipulatie of bovenmatige bemoeienis van het management bij de totstandkoming van cijfers en belangrijke toelichtingen.

Daarnaast hebben wij op journaalposten die zijn gegenereerd door, of in opdracht van, de directie/het College van B&W specifieke controlewerkzaamheden verricht.

Wij hebben specifieke controlewerkzaamheden verricht ten aanzien van schattingen. Wij hebben getoetst of de gehanteerde uitgangspunten en veronderstellingen adequaat zijn. Wij hebben in het bijzonder aandacht gehad voor het inherente risico van vooringenomenheid van het management bij deze schattingen.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door de directie of vooringenomenheid van de directie bij schattingsposten.

Bijlage controleverklaring fraude

Geïdentificeerd frauderisico

Prestatieonderbouwingen

Het risico dat inkoopfacturen betaald worden, zonder dat hier een prestatie tegenover staat

Ongeautoriseerde betalingen

Een combinatie van te ruime bevoegdheden ten aanzien van het doorvoeren van wijzigingen in stambestanden crediteuren, de verwerking van inkoopfacturen biedt in opzet aan medewerkers de gelegenheid om onrechtmatige betalingen te laten verrichten met als doel het oneigenlijk toe-eigenen van activa.

Controlewerkzaamheden en observaties

Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van de interne beheersingsmaatregelen geëvalueerd die bedoeld zijn om het risico op fraude te beperken met betrekking tot het leveren van de prestaties van de ingekochte goederen en diensten. Wij hebben door middel van een deelwaarneming vastgesteld dat de levering van goederen/diensten voor de onderzochte gevallen heeft plaatsgevonden overeenkomstig de inkoopfacturen.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Wij hebben geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude vastgesteld met betrekking tot de inkoop.

Wij hebben, voor zover relevant voor onze controle, de opzet geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing die het risico op het verrichten van onrechtmatige betalingen moeten mitigeren.

Tevens hebben wij werkzaamheden verricht op de rechtenindeling in het bankpakket en de interne procedures met betrekking tot de controle van personeelsmutaties. Tot slot hebben wij middels data-analyse alle bankmutaties geanalyseerd.

Indicatie uitkomst werkzaamheden

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het verrichten van onrechtmatige betalingen.

Bijlage controleverklaring veronderstellingen financiële risico's

Het College van B&W heeft de jaarrekening opgesteld waarbij inzicht is gegeven is de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te kunnen vangen, zonder tussenkomst van de toezichthouder.

Onze controlewerkzaamheden om het inzicht, dat het College B&W, geeft te evalueren en de beoordeling van de gehanteerde veronderstellingen omvatten onder andere:

- Kennisnemen van de toelichting op de financiële positie zoals deze is beschreven in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Kennisnemen van de beoordeling van de Provincie over de financiële positie inzake de begroting 2024 en 2025 en evalueren of de daarbij behorende opmerkingen voldoende zijn toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen;
- Evalueren van het proces van risicoanalyse en de gehanteerde veronderstellingen die het College van B&W heeft gehanteerd bij de totstandkoming van de informatie opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen;
- Evalueren of de paragraaf Weerstandsvermogen alle relevante informatie bevat, waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben gekregen;
- Inwinnen van inlichtingen bij het college over zijn kennis van risico's na de periode van de door het College van B&W verrichte risicoanalyse.

Uit onze werkzaamheden blijkt dat de door het college gegeven inzicht aanvaardbaar is.

Bijlage SiSa tabel fouten en onzekerheden

Wij hebben als onderdeel van onze controle de SiSa bijlagen gecontroleerd. De controle is uitgevoerd zoals is opgenomen in de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2024 d.d. 20 februari 2025.

Wij zijn verplicht een tabel op te nemen in dit accountantsverslag met fouten en onzekerheden met betrekking tot de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen.

Deze tabellen dient u samen met de overige verplicht voorgeschreven verantwoordingsdocumenten voor 15 juli 2025 bij het CBS aan te leveren, inclusief de hieronder vermelde oordelen in onze controleverklaring:

Strekking controleverklaring	
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen	Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening	Goedkeurend

Bijlage SiSa tabel fouten en onzekerheden

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek in 2023 en 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
C92	Regeling specifieke uitkering informatiepunten Digitale Overheid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorziening	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Bijlage SiSa tabel fouten en onzekerheden

Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
G10	Wet inburgering 2021_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
G13	Onderwijsroute_deel gemeente 2024	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
H35B	Specifieke uitkering SPUK IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J55	Aanpak energiearmoede	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
J209	Meerjarig regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Samen bouwen aan duurzaam succes

Als ondernemer, manager of bestuurder dealt u dagelijks met veranderingen. Dan is het prettig om voor cijfers, financiële processen en fiscale vraagstukken zekerheid in te bouwen. Wij zijn graag die specialist dichtbij, die altijd een extra stap voor u zet en die naast de data altijd de mens ziet.

▼ Zullen we samen bouwen aan uw duurzame succes?